

miljøpartiet
de grønne

ullensaker

ARBEIDSPROGRAM FOR MILJØPARTIET DE GRØNNE ULLENSAKER 2019-2023

FNs BÆREKRAFTSMÅL

MILJØPARTIET DE GRØNNE ULLENSAKER STØTTER FNS BÆREKRAFTSMÅL

DE GRØNNE VIL SKAPE ENDRINGENE SOM TRENGS FOR Å GJØRE ULLENSAKER BÆREKRAFTIG

Ullensaker er en god kommune å bo i for mange. De Grønne i Ullensaker vil benytte FNs bærekraftsmål som førende for å gjøre kommunen til et bedre sted å bo for alle. Det vil samtidig bidra til at kommunen vår også blir en bedre kommune for verden. De Grønne vil jobbe hver dag for at Ullensaker blir bærekraftig her og nå, og for at alle som bor her nå og i fremtiden får gode liv. Vi vil ha fokus på balanse mellom klima- og miljømessig-, sosial- og økonomisk bærekraft.

Ullensaker er i stor vekst, og det har gitt oss økonomiske utfordringer. De Grønne vil innføre skatt på næringseiendom, øke kommunens inntekter, redusere behovet for innsparinger og effektivisering i tjenesteproduksjonen, samt redusere veksttakten. De Grønne vil tenke nytt og våge å gjennomføre nye ideer. I 2050 må velferd innebære like gode og trygge liv som i dag, med mindre forbruk.

De lokale utfordringene er mange. Ullensaker er en svært bilbasert kommune, og ligger milevis bak andres innsats for kollektivtransport, syklist og gående, og for klima og miljø. De unge møter et usunt utseende-, forbruks- og prestasjonspress. Mange som arbeider i Ullensaker har ikke råd til å bo her. Stadig mer natur, kulturlandskap og matjord bygges ned. Flere av Ullensakers områder bygges ut uten å følge overordnede planer. Premissene legges av utbyggere og næringsdrivende som primært har sine egne interesser for øye. Dermed har fokuset på natur, mennesker, miljø og kultur blitt borte. Det politiske flertallet snakker om å ta klimahensyn, men gjør ikke det som trengs for virkelig å kutte utslipp.

De Grønne vil skjerpe kommunens klimamål slik at de blir i tråd med FNs klimapanelers anbefalinger. Vi vil også sørge for at en overordnet klima- og miljøpolitikk gjennomfører alle områdene i kommunens virksomhet.

De Grønne vil gjøre Ullensaker til Norges smarteste og sunneste transportkommune. Kollektivtransport og trygg ferdsel til fots og på sykkel skal bli det beste valget for de fleste. Vi vil bygge et sammenhengende sykkelveinett raskt, prioritere gående, sikre én takstsone og kollektivtransport på tvers av kommunen. Da blir det også plass til miljøvennlige biler for de som må kjøre.

De Grønne vil bevare det Ullensaker har igjen av natur, kulturlandskap og matjord, gjenåpne bekker og binde kommunen sammen med grønne korridorer. Vi vil ha en kommune som er «klimaklok» i praksis, satser utslippsfritt i alle sektorer, kutter utslipp, reduserer avfall og sirkulerer ressurser. Kommunen skal være et forbilde i utnyttelse av lokal, fornybar energi. Ullensaker kan og bør bli en foregangskommune i kampen mot forurensing og forsøpling. Spesielt bør vi unngå plastforurensing, både makro-, mikro, og nano.

De Grønne har et folkehelseperspektiv som er overordnet og gjennomgående i all politikk. Det som er bra for naturen og livsgrunnlaget vårt er også bra for menneskene. Ullensakers folkehelse viser til vår grad av sosial bærekraft. Vi vil løfte folkehelseperspektivet inn i all kommunal planlegging, med et særskilt fokus på å utjevne sosiale ulikheter i helse. Vi vil ha fokus på tidlig innsats gjennom helsefremmende og forebyggende tiltak. Herunder forebygge rus- og psykiske problemer blant unge. Vi vil videre legge til rette for at befolkningen i Ullensaker har en best mulig helse gjennom livet, og

slik kan være deltakende i samfunnet. Vi vil jobbe for at helsehuset og LHL-sykehuset skal beholde alle sine nøkkelfunksjoner.

De Grønne vil ha en skole som ruster elevene til å bli robuste og mestrende mennesker som lærer å leve i samspill med naturen og bærekraftperspektivene. Vi vil arbeide for at lærerne har mer tid til elevene, og at det blir mindre måling og testing av elevene. Barnehager og barneskoler skal være der barna bor, det må være god nok voksentetthet og kvalitet, og barn skal få lov til å være barn. De Grønne verdsetter lek og aktivitet som en viktig del av barns utvikling. De Grønne vil at all politikk har som mål at barn og unge får appetitt på livet og lærer å mestre det. Hjemmet, kommunen, frivillig sektor og skolen må mobiliseres til å dempe usunt kroppspress, forbrukspress og prestasjonspress.

De Grønne vil satse mer på å støtte de som har vanskeligst utgangspunkt og de som har det dårligst. Vi vil gjøre mer for å forebygge utenforskap, rusmisbruk og psykiske problemer, og behandle dem som får problemer menneskelig og individuelt. Alle aldersgrupper, inntektsgrupper og folkegrupper skal kunne leve bra i Ullensaker.

De Grønne vil ha en kommune som satser systematisk på et bærekraftig, innovativt næringsliv og på gründere. Lokal handel skal bidra til livlige og mangfoldige byrom med plass til mennesker, kultur, aktivitet og natur. Vi ser helhetlig på utviklingen av Ullensaker kommune, og vil ha fokus på riktig utvikling av Jessheim, Kløfta, Sand, Borgen, Algarheim, Nordkisa og Mogreina med innovative møteplasser, lokal handel og boliger.

Vi vil styrke og støtte frivilligheten i Ullensaker; gi bedre muligheter til deltakelse for alle, og styrke kunnskap, lokalmiljøer og demokrati.

FNs BÆREKRAFTSMÅL

FN har vedtatt 17 bærekraftsmål som oppsummerer innholdet i en bærekraftig framtid. Det er det nærmeste vi kommer en global grunnlov. Regjeringen har forpliktet Norge til målene. Dette er også grunnlaget for utviklingen av et bærekraftig Ullensaker. De Grønne har formulert 14 mål for Ullensaker som trekker utviklingen i riktig retning med nødvendig kraft og mot. Disse 14 målene er i samsvar med en bærekraftig utvikling, og støtter opp under FNs bærekraftsmål. Ullensakermålene vil bli beskrevet utdypende i dette dokumentet, og videre koblet opp mot aktuelle FN bærekraftsmål.

Miljøpartiet De Grønne har vist hva vi kan i Oslo, som nå er kåret til verdens fremste miljøby. Gi oss stemmene og muligheten til å gjøre Ullensaker også til en foregangskommune, på Ullensakers egne premisser!

14 BÆREKRAFTIGE MÅL FOR ULLENSAKER

	Side	
1. Gode nabolag, mennesker og natur i sentrum	5	
2. Klimatiltak som kutter nok utslipp	7	
3. Vern Ullensakers natur, reparer det vi har ødelagt	10	
4. Rene vann og levende bekker	12	
5. Folk først i trafikken	13	
6. Forbruk og produksjon må bli bærekraftig	16	
7. Miljøvennlig mat, ta vare på jorda og bøndene	17	
8. Oppvekst og utdanning for en grønn verden	18	
9. Et helsefremmende samfunn	20	
10. Rikt kulturliv og meningsfull fritid	24	
11. Mindre ulikhet	26	
12. Frihet til å være seg selv	27	
13. Fremtidsrettet næringsstrategi for Ullensaker	29	
14. Vi trekker lasset sammen	31	

ULLENSAKERMÅL 1:

GODE NABOLAG MED MENNESKER OG NATUR I SENTRUM

FNs bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og samfunn

Urbanisering skaper store muligheter og utfordringer- på sitt beste sørger byer for at mennesker kan leve gode liv, og utvikle seg både økonomisk og sosialt, men byer skaper også miljøproblemer.

All arealplanlegging i Ullensaker skal sette mennesker i sentrum, gjøres på naturens premisser og prioritere bevaring og forbedring av naturmangfold og miljø. Ullensaker må finne balansen mellom å være en bygd og et byområde. Miljøpartiet De Grønne ønsker levende nærmiljøer med handel, fritidsaktiviteter og sosiale møteplasser der folk bor.

ULLENSAKER FOR FOLK

De Grønne vil skape et kortreist, inkluderende samfunn der skole, handel, friluftsliv, sosiale møteplasser og fritidsaktiviteter som hovedregel er lagt til der folk bor. Vi ønsker å redusere Jessheim Storsenters innflytelse på handel og at handelen og møteplassene fordeles til mange nærsentre og lokalmiljøer. Transportbehov skal primært dekkes med kollektive transportløsninger, sykkel og gange, mens arealbruk til biler nedprioriteres. Fellesarealer skal være ikke-kommersielle og tilgjengelige, og all utbygging skal bidra til å skape levende og menneskevennlige nærmiljøer. Vi vil redusere utbyggingstakten til 300-400 boenheter per år, og sette innbyggere før utbyggere.

ULLENSAKERS GRØNNE BY OG TETTSTEDER

De Grønne vil definere konkrete grenser rundt Jessheim, Kløfta, Sand, Algarheim, Borgen, Nordkisa og Mogreina som byområder og bynære områder, og krever helhetlig planlegging av disse som fremtidige grønne tettsteder. Mesteparten av boligbyggingen i Ullensaker de neste 30 årene skal skje i disse tettstedene, primært på Jessheim (75 %) og Kløfta (15 %). Moderne tettsteder kan bli gode og menneskevennlige, selv om det bygges høyt og tett på Jessheim og Kløfta. Vi vil hente inspirasjon og kompetanse fra andre foregangsbyer og tettsteder for å utvikle konsepter for hvert av de nevnte tettstedene.

- Jessheim utvikles som del av et samlet og levende Ullensaker og får sterke reguleringer på trafikksiden.
- Alle områdene må utnyttes godt, være nullutslippsområde og bygges etter en standard som møter miljøkravene i 2050.

MODERNE TETTSTEDER

Mye utbygging kan skje ved rehabilitering av sentrumsområder med meget god dekning av kollektive transportløsninger. På Kløfta og Jessheim vil vi utvikle moderniserte tettbebyggelser. Eldre leilighetsområder kan i mange tilfeller fornyes og moderniseres for å møte nåtidens krav til energieffektivitet, infrastruktur og mobilitet. Nordkisa, Algarheim, Mogreina, Sand, Borgen, og andre "perifere" utbyggingsområder avventer til eventuelle behov foreligger og miljøriktige løsninger og kollektivtransport er sikret. Når de bygges ut skal det være med moderate og miljøriktige løsninger.

BEVARING AV VILLAPREGET

De Grønne vil bevare Ullensakers forstads- og bygdepreg. Å konsentrere utbyggingen i Ullensaker til de store tettstedene vil beskytte villaområdene i Ullensaker mot trinnvis nedbygging. Jessheim må vokse nordover, uten at det skal gå ut over landbruksarealer. Begrensninger i byggehøyder skal benyttes for å unngå bymessig preg utenfor byområdene, og for å skape gode overganger mellom byområdene og områdene omkring.

FOLKET I FØRERSETET - IKKE UTBYGGERNE

By- og boligutvikling i Ullensaker er meget attraktivt for tomteeiere og utbyggere. De Grønne vil hindre at arealstrategien saboteres ved planløs spredning av bymessig bebyggelse og etablering av "liksom-knutepunkter" omkring hver eneste holdeplass. Vi vil stille knallharde krav til utbyggere om menneske- og miljøvennlige løsninger. By- og tettstedsutvikling i Ullensaker skal i større grad baseres på bilfrie sentrumsområder, kortreist energi, bærekraftig materialbruk og jordvern. Det skal være lokale handels- aktivitets- og kulturtilbud, gode blandinger av ulike demografiske og sosioøkonomiske grupper og trygge møteplasser, lekeplasser og skoleveier.

BOLIGER FOR ALLE

Boliger er dyrt i Ullensaker, og vi er nær en situasjon der folk med vanlig inntekt ikke har råd til å etablere seg her. Alle som arbeider i Ullensaker skal kunne finne bolig i Ullensaker dersom de ønsker det. De Grønne vil gjøre det lettere for folk med vanlige inntekter å etablere seg på boligmarkedet i Ullensaker. Et kommunalt tomte- eller eiendomsutviklingsselskap, leie-til-eie-løsninger, ungdomsboliger og andre virkemidler for å bygge billigere og gjøre flere boliger tilgjengelig, vil utnyttes for å virkeliggjøre dette.

FOLKEHELSE ER EN SENTRAL DEL AV SAMFUNNSUTVIKLINGEN

For å lykkes med folkehelsearbeidet i kommunen er det avgjørende med god samfunnsplanlegging og tverrsektoriell innsats. Derfor er det positivt at folkehelsekoordinatorstillingen er plassert i planavdelingen. Ullensaker kommune har en folkehelseprofil med mange utfordringer, sammenlignet med landsgjennomsnittet. En del av forklaringen er knyttet til sosioøkonomiske forhold.

De Grønne vil ha et særskilt fokus på folkehelsen i Ullensaker, og vurdere konsekvenser for folkehelsen i alle saker. Noen viktige tiltak for å sikre god helse uavhengig av økonomi er:

- Helsefremmende by- og stedsutvikling, herunder gode sosiale møteplasser.
- At alle mestrer skolehverdagen og fullfører videregående opplæring.
- At skolene tilbyr skolemat, og gjennomfører stortingsvedtaket om én time fysisk aktivitet hver dag for alle integrert i skolehverdagen.
- Tidlig familierettet innsats for styrke foreldrerollen.
- Alle skal kunne være med i idrettslag og foreninger.
- Redusert foreldrebetaling i barnehager og SFO.
- Sikre at arbeids- og fritidsreiser kan skje med sykkel, til fots eller med gode kollektivtilbud.
- Nye byggeprosjekter skal ha tilbud til folk med lav inntekt.

FLERE OG STØRRE KOMPETANSEMILJØER I ULLENSAKER

Universitets- og høyskolemiljøer bringer dynamikk og mangfold med seg. De vil også bidra til å skape en bedre demografisk balanse. De Grønne vil arbeide sammen med næringslivet for at et universitet eller en høyskole etablerer seg på Jessheim. Vi vil også at flere lokaler i næringsmiljøer, og eventuelt tomme bygninger stilles til rådighet for gründermiljøer og arbeidsfellesskap.

ULLENSAKERMÅL 2: KLIMATILTAK SOM KUTTER NOK UTSLIPP

FNs bærekraftsmål 7: Ren energi for alle

Energi er den største bidragsyteren til klimaendringer, gjennom utslipp av CO2 og andre klimagasser. Løsningen er fornybar energi som vannkraft, vindkraft og solkraft. Fornybar energi er bærekraftig.

FNs bærekraftsmål 13: Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem

Forskerne i FNs klimapanel mener to graders temperaturøkning er grensen for hva naturen kan tåle. Stiger temperaturen mer enn det vil klimaendringene bli ukontrollerbare. I tillegg til å kutte i utslipp og fange og lagre CO2, må det satses langt mer på fornybar energi og annen ren energi.

FNs bærekraftsmål og Parisavtalens klimamål finnes fordi det er billigere, mer lønnsomt og gir mer velferd for alle å oppfylle disse målene enn å ikke oppfylle dem. De Grønne mener at Ullensaker, som Norges raskest voksende kommune, også må være en av Norges mest ambisiøse klimakommuner. Det vil styrke kompetanse og teknologi og gjøre Ullensaker bedre for innbyggere og næringsliv.

FNs nyeste klimarapport viser at hele verden må halvere klimagassutslippene fram mot 2030. Men nordmenn har høyere klimagassutslipp enn verdensgjennomsnittet, og mye høyere enn folk i f. eks. Burundi. I tillegg har norske utslipp økt siden 1990, pluss at vi tjener mye på å selge olje – altså ytterligere global oppvarming, til andre. Derfor må Norge kutte mer enn de fleste.

Utenom transport har Ullensaker lite virksomhet som trenger å slippe ut klimagasser. Transportsektoren er den sektoren der det er lettest å få ned utslippene mye og fort. I dag brukes kommunale planer og innkjøp alt for lite til å drive fram en tilstrekkelig klimavennlig utvikling.

ULLENSAKERS KLIMAMÅL MÅ STYRKES

Når hele verden ifølge FN må være utslippsfri innen 2050 må noen være utslippsfri lenge før 2050. Ullensaker bør ha høyere klimamål enn Akershus, som har vedtatt å kutte 55 % av klimautslippene innen 2030. De Grønne mener Ullensaker både bør og kan være en av Norges mest ambisiøse klimakommuner. De Grønne vil ha som mål at:

- Ullensaker følger opp FNs klimarapporter og kutter 90 % klimagassutslipp innen 2030.
- Ullensaker skal være en netto nullutslippskommune innen 2040.

SYNLIGHET OG ANSVAR I KLIMARBEIDET

For å sikre framdrift og at innbyggerne er engasjert bør Ullensaker følge opp mekanismene i Klimaloven som De Grønne foreslo og fikk vedtatt på Stortinget.

- Legge fram et årlig klimabudsjett tilsvarende det Akershus har.
- Kommunen må årlig offentliggjøre en framdriftsrapport for klimaarbeidet og et klimaregnskap som diskuteres i kommunestyret.
- Alle kommunens egne aktiviteter og kjøp må ha klare klimamål. Alle nye kommunalt finansierte bygg- og anleggsprosjekter skal være utslippsfrie.
- Ansette en klima- og miljøsjef, plassert i rådmannens gruppe, som har ansvar for å følge opp klimaarbeidet i kommunen.
- Vi vil ha utslippsfrie byggeplasser inn som rekkefølgekrav i utbyggingsprosjekter.

MER EFFEKTIV ENERGIBRUK ER LØNNSOMT

Ullensaker sløser med energi til lys og varme. De Grønne vil satse mer på smart teknologi for å redusere energiforbruket i kommunen.

- Alle nye utbygginger skal produsere mer energi enn det de selv forbruker. Regelverket må endres så intern distribusjon av egenprodusert strøm i borettslag og sameier kan fungere.
- Det skal settes skjerpede mål og lages mer konkrete planer for energieffektivisering i kommunale bygg.
- Alle nye kommunale bygg skal utstyres med solstrøm og solvarme. Varmegjenvinning og bergvarme/vannvarme skal alltid vurderes.

ELLEVE TILTAK SOM VIL KUTTE KLIMAGASSUTSLIPP

Alle deler av kommunens planer og virksomhet må systematisk med i arbeidet for bedre klima- og energipolitikk. Tiltakene fremgår i mange kapitler i De Grønnes program.

- Samarbeidsprosjekt skole - idrett - kommune - hjem for at sykkel og gange blir den vanlige måten for barn og unge å komme seg til og fra skole og fritidsaktiviteter.
- Flytte reiser fra bil til kollektivtransport ved betydelig bedring av kollektivtilbudet internt i Ullensaker. Én takstsone i hele Ullensaker og lavere priser.
- Flytte reiser fra bil til gange og sykkel ved å prioritere plass til gange og sykkel i lokalt veinett, særlig rundt skoler. Lage sammenhengende sykkelveinett i hele Ullensaker innen 2025, og ekspressykelveier på alle store ferdselsårer innen 2025.
- Kommunal tilrettelegging for å fremme samkjøring til jobb og på fritidsreiser.
- Sikker sykkelparkering ved alle store kollektivknutepunkt.
- Opprette parkeringsplasser for utslippsfri næringstransport.
- Stimulere til utslippsfri varelevering i Ullensaker.
- Elektrisk drift eller biogassdrift på all kollektivtransport innen 2025.
- Prioritere utslippsfri anleggs- og byggevirksomhet i kommunale anbud.
- Doble grønnsaker, frukt og fisk og halvere kjøttforbruket i kommunale kantiner.
- Solstrømanlegg på alle kommunale bygg innen 2025.

NULL PLASTFORSØPLING INNEN 2020

Lokal plastforurensing er lett å stanse hvis det finnes politisk vilje. I Ullensaker er biltrafikken en av de største kildene til mikroplastutslipp. De Grønne vil gjennomføre tiltak som reduserer plastbruk og gir null plastforurensing i Ullensaker innen 2025.

- Ullensaker skal ha en transportpolitikk som reduserer mikroplastforsøplingen kraftig.
- Kommunen skal ta ansvar for at all plast som brukes og avhendes i Ullensaker blir samlet inn til resirkulering, varmeproduksjon eller annen gjenbruk.
- Ullensakers kommunale virksomheter, innkjøp og prosjekter skal erstatte alle engangsartikler med miljøvennlige alternativer og all engangsemballasje med resirkulerte råvarer innen 2023.
- Kommunen skal samarbeide med næringslivet for å minimere utslipp av mikroplast.
- Etablere fast støtte og motivasjonsordninger til frivillig plastrydding.
- Øras Gjenvinningsstasjon skal ta imot frivillig ryddet plastavfall kostnadsfritt.
- Kommunen skal etablere et plastprosjekt som samarbeider med innbyggere, næringslivet og frivillige om å sette mål for utfasing av kortlivet plast.

IDRETT PÅ PARTI MED MILJØET

Tunge samfunnshensyn og næringsliv kan komme i konflikt med miljøhensyn, men fritidsaktiviteter og idrett bør være på miljøets parti slik at all idrett i Ullensaker blir "grønn".

- Kommunen må sammen med idretten og staten sikre at ingen kunstgressbaner bruker gummigranulater etter sesongstart 2021.
- Skisporten i Ullensaker må drives uten dyr og forurensende fluor i skismøringen fra sesongstart 2020.

KLARE MÅL OG GULRØTTER TIL GODE MILJØVALG

Avfall er ressurser på feil sted. I en bærekraftig framtid er vi nødt til, og det vil være mest lønnsomt, å gjenbruke alle ressurser. Da blir vi også kvitt forurensing. De Grønne mener at Ullensaker blir en bedre kommune hvis vi setter dette som mål allerede nå.

Ullensaker kan komme mye lenger i gjenbruk og en mer sirkulær økonomi med enkle tiltak:

- Ullensaker må sette som mål at avfallsmengden reduseres med 40 % innen 2025, og det gjenværende skal være råstoff for ny produksjon, primært lokalt.
- De Grønne vil etablere en miljøpris i Ullensaker. Vi vil ha flere forbilde-tiltak og etablere arenaer for spredning av gode ideer og motiverende initiativ blant Ullensakers befolkning.
- Innbyggere og bedrifter skal oppmuntres til mer gjenbruk og redusert avfallsmengde med differensierte renovasjonssatser og vurdering av støtte til tøybleier, kompostering mm.
- Det settes opp kasser for kildesortering av avfall på alle utfartssteder, og permanente griller på populære steder for å motvirke bruken av engangsgriller.
- Alle kommunens virksomheter skal ha kildesortering og Ullensaker skal kreve av Viken at det gjennomføres på alle videregående skoler.
- Det etableres flere returpunkter for glass, metall etc. og disse tømmes hyppigere.
- Ullensaker skal etablere minigjenbruksstasjoner på alle tettsteder, slik at man slipper å kjøre til ØRAS.

- Ullensaker skal stimulere til mer reparasjon ved å tilrettelegge for næringsetablering og fagutdanning innen yrker som skredder, skomaker, reparasjon av elektrisk, elektronisk utstyr etc.
- Kommunen skal prioritere resirkulerte råvarer og fornybar energi i alle innkjøp og prosjekter.

ULLENSAKERMÅL 3: VERN ULLENSAKERS NATUR OG REPARER DET VI HAR ØDELAGT

FNs bærekraftsmål 15: Liv på land

Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av artsmangfold.

Ullensaker har et stort mangfold av skogsnatur og kulturlandskap, som er en viktig grunn til at Ullensaker er en god kommune å bo i. Arealkrevende og dårlig planlagt utbygging ødelegger stadig mer natur og kulturlandskap og forringer livskvaliteten for folk i kommunen. Fortsetter denne utviklingen, blir framtidens Ullensaker en dårligere kommune å bo i. De Grønne vil verne Ullensakers gjenværende natur og kulturlandskap, og holde videre utbygging av bolig og næring innenfor klart avgrensede områder som fortettes. Vi vil bygge opp igjen viktig natur som er forringet.

NATUR DER VI BOR, GRØNNE OG BLÅ BOMILJØER

Bolig- og næringsområder blir vakrere og helsefremmende å bo og jobbe i når natur blir en del av helheten. Truede og sårbare dyre- og plantearter klarer seg bedre i pøsregn, flom og tørke når naturens egne mekanismer får virke. Da vil også bygninger, veier og annen infrastruktur bli mer robuste. Dette vil De Grønne arbeide for:

- Nye utbyggingsområder og ombygginger skal planlegges helhetlig med fri natur, bekker og åpent vann, trær og stilleområder.
- Et nett av grønne sammenhengende korridorer og stier med rasteplasser skal forbinde alle områder i Ullensaker slik at folk og dyr kan ferdes i natur gjennom hele kommunen, og natur kan oppleves uten støy og forstyrrende lys.
- Tilstrekkelige leveområder og næring for Ullensakers plante- og dyrearter skal være del av planleggingen av kommunens bo- og næringsområder og samferdsel.
- Etablere enger for bieblomster i parker, rabatter og veikanter. Unngå kantslått fram til september.
- Forby sprøytemidler som Roundup og lignende, lytte til andre kommuners erfaringer til alternative løsninger.
- Absolutt vern av dyrkbar mark. Styrke vern av sårbar natur, biotyper og arter.
- Vi må kartlegge arealverdier som grunnlag for et arealbudsjet og arealregnskap.

MARKA MÅ BEVARES OG EN MARKAGRENSE MÅ ETABLERES

Jessheimmarka, Gystadmarka, Kløftaskogen og andre lokale skoger og marker er en rikdom for kommunen. De Grønne ønsker å etablere en markagrense i Ullensaker, for å verne marka for nåværende og framtidige generasjoner. Klare grenser mot marka gjør det enklere å planlegge utbygging der det skal skje. De Grønne vil bevare markaområdene, samt prioritere vern framfor vekst utenfor grønne grenser. Marka skal kunne brukes av alle, men på naturens premisser og uten store inngrep.

Nær viktige utfartspunkter kan det tilrettelegges for at flere, særlig barn og unge, vil bruke marka mer.

- Kommunen skal søke samarbeid med skogeiere for utprøving av mer natur- og opplevelsesvennlig plukkhogst slik Oslo kommune gjør med suksess.
- Kommunen skal arbeide for bevaring av gammelskog og sikring av truede arter.
- Vi ønsker tilrettelagte raste- og overnattingsplasser i skog og mark for å stimulere til mer friluftsliv.
- Fjerne "pøbelarter" - skadelige fremmede arter som har spredt seg - planmessig i hele kommunen.
- Ullensaker skal bidra til gjenoppbyggingen av naturmangfold i Norge ved å verne sin egen skog. Ingen hogst i yngletiden, verken i byggeprosjekter eller kommunale skoger/teiger.

NATURKLOK KOMMUNE

Kunnskap om natur gir både mer opplevelse og bedre grunnlag for beslutninger i samfunnet på alle felt. De Grønne vil bruke Ullensakers natur mer i både teoretisk og praktisk undervisning til å ruste barn, unge og voksne til å ta bedre vare på natur og bli bedre til å utvikle en bærekraftig framtid.

- Vi vil satse på flere naturbarnehager, skolehager, og bruke Ullensakernaturen mer i skolens undervisning, både i naturfag, samfunnsfag og kroppsøving.
- Øke grunnstøtten som gjør natur-, friluft- og miljøorganisasjoner i stand til å styrke sitt arbeid, noe som er svært viktig for å utvikle og spre kunnskap om naturen i lokalsamfunnet.

REPARASJON/RESTAURERING AV VIKTIG NATUR

De Grønne vil forsere arbeidet med å åpne og rense Ullensakers mange fine elver og bekker, og restaurere våtmarksområder. Vi vil lage sammenhengende blå korridorer for naturmangfold og naturopplevelse gjennom hele kommunen, og samtidig ruste Ullensaker bedre for framtidens kraftigere nedbør og hardere tørke.

TILRETTELEGGING FOR HUNDER

Det er mange kjæledyr i Ullensaker, spesielt hunder. Det skal være kort vei fra alle boliger til gode tur- og naturområder. Det skal være flere søppelkasser i tettbygde strøk, og flere avgrensede områder der hundene kan løpe fritt hele året. Økt kunnskap om kjæledyrhold er viktig. De Grønne ønsker at kommunen skal formidle slik kunnskap.

ULLENSAKERMÅL 4: RENE VANN OG LEVENDE BEKKER

FNs bærekraftsmål 6: Rent vann og gode sanitærforhold

Alle må ha tilgang til rent vann hvis vi skal oppnå bærekraftig utvikling. Det finnes nok ferskvann på planeten, men dårlig økonomi og manglende infrastruktur står ofte i veien.

FNs bærekraftsmål 14: Liv under vann

Det er verdenshavene – deres temperatur, kjemi, strømninger og liv – som driver de globale systemene som gjør det mulig for mennesker å leve på jorda.

FELLES VANN, FELLES FORVALTNING

De Grønne vil sikre at alle barn i Ullensaker lærer å svømme. De Grønne vil gjøre Ullensaker til en foregangskommune i vannforvaltning som bevarer og gjenskaper rene, vakre vann med rik natur, lite støy og null utslipp. Det politiske flertallet i Ullensaker har lenge tillatt at stadig mer natur, fellesareal og stillhet ødelegges.

PLASTFRI FJORD OG VANN, PLASTFRITT ULLENSAKER

De Grønne vil arbeide for at Ullensaker kommune erstatter alle engangsartikler og all engangsemballasje med miljøvennlige alternativer innen 2023. Med en parallell innsats overfor næringsliv og publikum skal det ikke finnes plast på strender, bekker og vann i Ullensaker etter 2020.

Årlig forsvinner 3000 tonn gummigranulat fra norske kunstgressbaner. Mye forsvinner også fra Ullensakers baner, og mye havner i bekker og blir farlig plastforurensing. Ingen ønsker at vår største idrett, fotball, skal bidra til farlig forurensing. Alle Ullensakers kunstgressbaner skal være fri for plastgranulater ved sesongstart 2021.

ELVER OG BEKKER - MANGFOLD, TRIVSEL OG KLIMAVERN

Elver og bekker er noe av det vakreste i natur og kulturlandskap. Dessuten er de vårt beste og billigste vern mot flom og andre skader. Ullensaker har mange elver og bekker, men mye er lagt i rør, bygd ned og skadet. De Grønne vil gi elver og bekker tilbake til kommunen vår. Ullensakerfolk skal kunne nyte skjønnheten, stillhet, blomster og dyreliv der vannet sildrer.

De Grønne vil gjennomføre planene for gjenåpning av elver og bekker. Vi vil prioritere bevaring og istandsetting av vassdrag med vakre turveier, raste- og badeplasser langs vassdragene. Skadelige og fremmede planter skal fjernes. De Grønne vil håndheve reglene for bevaring av elver, bekker og kantvegetasjon konsekvent, og hindre bit-for-bit nedbygging.

NATURENS METODER REDUSERER KONSEKVENSENE AV KLIMAENDRINGENE

Klimaendringene gir mer av all slags vær, men først og fremst mer regn og flom. Ullensaker må bygges om for å beskytte folk og næringsliv mot kostbare skader. De Grønne vil bruke naturens

metoder fordi de er best og billigst: Vi vil gjenåpne elver og bekker, bevare våtmarker og myrer og sumpskog i kulturlandskapet og i marka. I bebyggelse og byer vil De Grønne ha mer grøntområder, krav om mange grønne tak, bygge renner og smådammer som tar imot og demper flom, og dessuten gjør nærmiljøet mye mer trivelig. I tillegg må kommunens beredskap mot ekstremvær og klimaendringer styrkes ved andre tiltak. Gjennom konkrete og lokalt tilpassede krav til både private utbyggere og prosjekter i kommunal regi, vil befolkningen spares for store ødeleggelser og kostnader ved ekstremvær.

ULLENSAKERMÅL 5: FOLK FØRST I TRAFIKKEN

FNs bærekraftsmål 3: God helse

At alle kan leve friske og sunne liv er en forutsetning for å oppnå bærekraftig utvikling. Det er gjort store framskritt i arbeidet med å øke forventet levealder, og minske mødre- og barnedødelighet i verden.

FNs bærekraftsmål 9: Innovasjon og infrastruktur

Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. Teknologi og innovasjon kan bidra til å løse miljømessige utfordringer som følger utbyggingen av infrastruktur.

FNs bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og samfunn

Sørge for at alle har tilgang til tilfredsstillende og trygge boliger, grunnleggende tjenester og trygge, lett tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris.

Ullensaker er en svært bilbasert kommune, fordi det har vært nedprioritering av kollektivtransport, sykkel og gange. Dette gjør transportsystemet i Ullensaker spesielt dårlig for innbyggerne, og fremstår som ineffektivt og lite miljø- og klimavennlig. Den store bilbruken gjør også gjennomsnittsinbyggeren i kommunen til en storprodusent av mikroplastforurensning. Samtidig er Ullensaker en relativt liten og tett befolket kommune, hvor deler av kommunen ligger spesielt godt til rette for klimaklok forflytning. De Grønne vil ha en kraftig omlegging av prioriteringene i samferdselspolitikken. Ullensaker må bli ledende innenfor systematisk satsing på kollektive løsninger og tilrettelegging for sykkel og gange. Det bidrar til trivsel, folkehelse og bærekraftig utvikling. Da blir det også bedre plass til bilen når man må kjøre.

Andelen kollektivreiser i Ullensaker er uforholdsmessig lavt. De Grønnes mål er at mer enn 50 % av alle reiser internt i Ullensaker, og inn og ut av kommunen, skal skje med kollektiv, gange og sykkel innen 2030.

REN LUFT OG TRYGGE SKOLEVEIER

Ullensaker kommune skal garantere en trygg skolevei for alle barn. De Grønne vil forsere arbeidet for trygg og trafikksikker skolevei ved å etablere bilfrie soner rundt alle skolene der det er mulig, eller meget lav fartsgrense i skoletiden. De Grønne har en nullvisjon for utslipp og skader i trafikken. Vi vil prioritere vasking av veier der veistøv forurensrer skoleveier og andre områder der barn oppholder seg. De Grønne vil avslutte salting av veier i Ullensaker, og heller forbedre brøyting og strøing ved behov, også av fortau og sykkelveier.

SYKLING ER SUNT NÅR DET ER TRYGT

Ullensaker kommune har foreslått en sykkelstrategi som er for lite ambisiøs. De Grønne vil skru opp tempoet i sykkelveiutbyggingen og få raske sykler bort fra fortauene. Vi vil prioritere arbeidssykelruter og sykling til skoler. Vårt mål er at 15 % av personforflytningen i Ullensaker skal skje med sykkel i 2025, og at ingen skal avskrekkes fra sykling i frykt for skader eller tyveri. Vi har vist både i Oslo og Drammen at De Grønne er Norges mest effektive syklist-parti.

Vi vil blant annet prioritere disse tiltakene:

- Rask utbygging av et sammenhengende sykkelveinett. Arbeide for at Ullensaker kommune skal få forskuttere gang- og sykkelvei mellom Nordkisa og Hauer seter, og fullføre strekningen frem til Hilton langs Trondheimsvegen på Kløfta, samt til grensen til Sørsum.
- Ta veiareal fra bilister og gi det til syklister i form av rødmalte sykkelfelt.
- Bygge og vedlikeholde arbeidssykelruter som motiverer flere til vintersykling.
- Trygge parkeringshus for sykkel på alle store kollektivknutepunkter.
- Flere sykkelstativ og innelåst sykkelparkering over hele kommunen.
- Støtteordning for sykkelparkering i borettslag og sameier.
- Gjøre det gratis å ha med sykkel på kollektivtransporten utenom rushtiden.
- Etablere leieordning for elsykler hvor man betaler for faktisk bruk.
- Arbeide for at kommunen og andre store arbeidsgivere gir ansatte støtte til kjøp av elsykkel og sykkel til jobbreise.
- Gjennomføre og få ut potensialet som ligger i Mobilitets- og byutviklingsstrategi for Jessheim 2017-2019.

ULLENSAKER - EN LEDENDE FOTGJENGERKOMMUNE

De Grønne mener at all forflytning under 2 km bør foretas med gange eller sykkel, og at antall tilbakelagte kilometer til fots bør øke med 40 % innen 2025. Å gå er bra for folkehelsen og miljøet. Samtidig har fotgjengere ofte blitt glemt eller avspist med smale fortau og lite plass i utviklingen av kommunen, andre steder kan det være farlig å gå. Derfor vil vi etablere et eget gå-prosjekt som skal jobbe med å forbedre forholdene for fotgjengere, blant annet ved å etablere trygge fortau, åpne flere snarveier og prioritere fotgjengere i overganger og kryss.

De Grønne mener Ullensaker må implementere en "Gå-strategi" og definere en kommunal standard for gange som skal ligge til grunn i all planlegging og utbygging. Fotgjengere skal prioriteres foran andre trafikantgrupper, både sommer og vinter, og de mest brukte fotgjengertraseene må brøytes kontinuerlig.

BEDRE OG BILLIGERE KOLLEKTIVTRANSPORT

Andelen som bruker kollektivtransport i Ullensaker har nesten stagnert og tilbudet må gjøres mye mer attraktivt. De Grønne har lenge arbeidet for bedre tverrforbindelser i kollektivnettet i Ullensaker. Vi foreslår et tettmasket nett av ruter med mindre og mer hensiktsmessige busser. Den politiske viljen øker på landsbasis og blant opposisjonen i Ullensaker, og De Grønne mener det er mulig å konkretisere planene nå.

De Grønne vil prioritere bl.a. disse tiltakene:

- Etablere bedre tverrforbindelse i kollektivnettet i Ullensaker i form av et nettverk av ruter med mindre og mer hensiktsmessige busser.
- Søke nye løsninger for å sikre kollektivtrafikken prioritet også på biltette veier, f.eks. tidsstyrt enveiskjøring på trange og trafikkerte veier i rushtiden.
- Redusere kollektivprisene og legge hele Ullensaker inn i samme takstsone (takstsone 3Ø).
- Senke prisen ytterligere for ungdom.
- Utvide ordningen med minibusstilbud for eldre.
- Ha flere prøveprosjekt med buss-til-trening tilbud for barn og ungdom.
- Gjøre forsøk med «Hent meg buss» og selvkjørende buss.
- Gjøre enkeltreiser med kollektivtrafikk billigere.
- Tenke fritt med hensyn til organisering og eierskap til kollektive transportløsninger.

De Grønne vil utrede kapasiteten på innfartsparkeringene slik at det skal være forutsigbart at du får plass når du trenger det. Innfartsparkeringer skal primært etableres under bakken for å beslaglegge minst mulig areal.

SMART BRUK AV VEIER

De Grønne mener det sløses alt for mye med veiareal til gale formål i Ullensaker. Vi vil rydde opp i dette. Bysentra skal som hovedregel være forbeholdt gående og syklist, med unntak for nødvendig vare- og nyttetransport. Tettbygde boligstrøk skal være for beboere og gjester med godt tilrettelagte parkeringsplasser i ytterkanten eller under bakken. Bedre støyskjerming, lavere fart og mer vasking løser mange av nærmiljøutfordringene.

BILDELING – FRA EIE TIL LEIE

Bildeling er i rask vekst fordi det gir folk adgang til å bruke bil når de faktisk trenger det, mens de slipper ulempene og kostnadene med privat bileierskap. Det reduserer også det totale antall biler på veien. De Grønne vil etablere flere dedikerte parkeringsplasser for bildelingskjøretøy og integrere bildelingskonsepter i arealstrategien.

FREMTIDEN ER ELEKTRISK

De Grønne mener at Ullensaker skal ha en fossilfri kommunal kjøretøypark innen 2022. De Grønne vil arbeide for å utvide støtten til etablering av ladepunkter for elbiler i boligsameier og borettslag, og arbeide for å finne løsninger for de som er avhengig av gatelading av elbiler ved hjemmet. Elbiler tar like stor plass som fossilbiler og skaper like mye svevestøv fra veislitasje. I Ullensaker er allerede elbil-

tettheten relativt stor. De Grønne mener tiden er moden for gradvis å behandle elbiler som alle andre biler, f.eks. ved at de også må betale for parkering på offentlige parkeringsplasser. Alle nye byggeprosjekter skal ha krav om 80 % dekning på ladestruktur.

ULLENSAKERMÅL 6: FORBRUK OG PRODUKSJON MÅ BLI BÆREKRAFTIG

FNs bærekraftsmål 12: Sikre bærekraftig forbruks- og produksjonsmønstre

Bærekraftig produksjon innebærer å minske ressursbruk, miljøødeleggelse og klimagassutslipp når en lager en vare. For å sikre gode levekår for nåværende og fremtidige generasjoner må hver enkelt forbruker endre livsstil.

Vårt forbruksmønster skaper miljøproblemer som både dagens mennesker og natur, og våre etterkommere, må betale dyrt for. Bærekraftig forbruk og produksjon handler om å gjøre mer ut av mindre ressurser, og sikre at alle ledd i produksjon og forbruk skjer bærekraftig. Ved å legge bærekraft til grunn i alle sin aktiviteter kan Ullensaker kommune redusere miljøfotavtrykket kraftig, og bli et eksempel for næringsliv og innbyggere.

DELING, REPARASJON OG GJENBRUK ER SOSIALT, HYGGELIG OG BÆREKRAFTIG

Ullensaker har gode ordninger for gjenbruk bl.a. gjennom loppemarkeder, nettjenester, ØRAS Gjenbruksstasjon og Omgjøråras butikken. Det kan gjøres mye mer. En kommune med mye deling, reparasjoner og gjenbruk er mer bærekraftig, skaper jobber og er et samfunn som inkluderer flere. De Grønne vil at Ullensaker skal:

- På sikt skal alt avfall gå tilbake til resirkulering og ny produksjon.
- Innføre etappemål i neste fireårsperiode for å øke gjenbruk og deling.
- Etablere et mål om 30 % reduksjon av total avfallsmengde.
- Stanse kommunens bruk av engangspplast og emballasje innen 2020 (ikke-nedbrytbare produkter), og redusere kommunens bruk av engangsemballasje med 50 % innen 2021 (herunder også nedbrytbare engangsartikler).
- Sikre at alle kommunale virksomheter og videregående skoler har kildesortering.
- La husholdninger levere sortert avfall til gjenbruk gratis på ØRAS og innføre en ordning med minigjenbruksstasjoner ved alle tettsteder.
- Prøve ut differensiert renovasjonsavgift som belønner de som skaper lite avfall.
- Etterspørre tjenester innen reparasjon, deling og gjenbruk.
- Øke fagutdanning i "reparasjonsyrker", og skape flere reparasjonsverksteder.

KOMMUNEN SKAL BRUKE SIN INNKJØPSMAKT OG LOKALE RESSURSER

Ullensaker kommune kjøper årlig varer og tjenester for flere hundre millioner kroner og er en stor virksomhet i Norge. De Grønne mener kommunen må bruke denne innkjøpsmakten til å fremme bærekraft ved blant annet å:

- Bruke innkjøp av varer og tjenester planmessig som virkemiddel til å nå miljømål.
- Stille konkrete krav i alle innkjøp, til miljøstandard, klimagassutslipp, annen forurensing, gjenbruk, etikk, arbeids- og lønnsvilkår, integrering osv.
- Kommunen skal vekte bærekraft 60 % ved anbud.
- Prioritere miljøkvalitet, innovasjon og grønne løsninger i kontrakter foran ensidig prisfokus, slik at næringslivet oppmuntres til å utvikle grønnere løsninger.
- Bruke egen planmessige prioritering av bærekraft som grunnlag for å mobilisere hele befolkningen til å velge mer bærekraftige løsninger i hverdagen.
- Bidra til å bygge et marked for lokalt produsert biogass.
- Kreve bærekraft i produktets livssyklus i kommunale selskap.

ULLENSAKERMÅL 7: MILJØVENNLIG MAT - TA VARE PÅ JORDA OG BØNDENE

FNs bærekraftsmål 2: Utrydde sult, oppnå matsikkerhet og bedre ernæring, og fremme bærekraftig landbruk

Det er på tide å tenke nytt om måten vi dyrker, fordeler og bruker maten vår. Hvis vi gjør det på riktig måte, kan jordbruk, skog og fisk sørge for næringsrik mat til alle, og samtidig være en viktig inntektskilde for mange.

De Grønne vil ha en tydelig matpolitikk i Ullensaker som fremmer bevissthet om sunn mat, om ressurser og om bærekraftig produksjon.

BRUK MATJORDA TIL MATPRODUKSJON

Den rike matjorda i Ullensaker er under konstant press, og blir borte bit for bit under asfalt og betong. De Grønne vil verne all dyrkbar mark i Ullensaker. Vi vil at matjorda brukes til matproduksjon og vil revitalisere brakkmark. Kommunen skal stimulere til ny matproduksjon i parsell- og skolehager, kjøkkenhager, kolonihager, andelslandbruk og andre dyrkingsformer. Kommunen skal prioritere innkjøp av lokalprodusert mat. Alle barneskoler og ungdomsskoler i Ullensaker skal ha tilgang på skole- eller parsellhager.

Nye prosjekter i byer og tettbygde strøk vurderes i henhold til "Urban farming"-prinsippet, som blant annet innebærer håndtering av større mengder overvann, stimulering av insektsfloraen, stimulering av dyrking til eget og felles bruk i og rundt bygget og utnytting av rensset regnvann til vanning og toalettbruk.

FOREGANGSKOMMUNE FOR ANDELSLANDBRUK

De Grønne vil sette av arealer til nye andelslandbruk og sette av ressurser som kan gi andelslag støtte til ledelse, administrasjon og drift. Andelslag som får kommunal støtte skal forplikte seg til å inkludere

barn og ungdom i matproduksjonen. Eventuell overskuddsproduksjon fra andelslandbrukene skal kunne selges på egnet utsalgsted sammen med annen lokalt produsert mat.

SATSE MER PÅ PLANTEBASERT KOSTHOLD

Animalsk matproduksjon er en stor belastning på naturen og miljøet og årsak til mange utbredte livsstilssykdommer. Derfor vil De Grønne at det alltid skal finnes kjøttfrie alternativ i offentlige kantiner og være en vegetardag og to dager med fisk.

De Grønne vil ha mer ernæringskompetanse inn i barnehager, skoler, sykehjem og bemannede boliger. Vi ønsker mest mulig plantebasert basiskost i kommunale institusjoner. Kommunens arbeidsplasser skal alltid ha et fullverdig vegansk alternativ.

MAT TIL GLEDE, IKKE TIL SPILLE

De Grønne vil, sammen med Ullensakers folk og næringsliv, institusjoner og frivillighet, ildsjeler og gründere, motivere til felles innsats for å redusere matsvinn i kommunen vår og enes om forpliktende tiltak og løsninger. De Grønne vil jobbe for bedre støtteordninger for landbruk som får redusert avling på grunn av klimaendringer, så som flom, styrtregn, tørke etc.

ULLENSAKERMÅL 8: OPPVEKST OG UTDANNING FOR EN GRØNN VERDEN

FNs bærekraftsmål 4: God utdanning

En god utdanning er grunnlaget for å forbedre menneskers liv. Jenter og gutter skal ha lik tilgang til utdanning med god kvalitet, og den skal være gratis.

Om bare 30 år må Norge være et bærekraftig samfunn med sirkulær økonomi, uten artsutryddelse og forurensing. Det blir et annerledes samfunn. Dette samfunnet skal barna i dagens barnehage og skole drive. De Grønne vil at barnehager og skoler gir barn og unge pågangsmot, nysgjerrighet, trygghet og kompetanse til å drive et bærekraftig Norge.

BARNEHAGE FOR ALLE, DER BARNA BOR

Barn skal ha barnehage i eget nærmiljø og bli kjent med folk og omgivelser i eget nabolag. Søsken skal få være i samme barnehage. Barnehager skal gi tid og rom for lek, oppfinnsomhet, skrubbsår og integrering mellom barn med ulik bakgrunn. De Grønne vil ha gratis kjernetid i barnehagen, og løpende opptak etter fylte ett år. Barnehagene skal ha nok fagpersonell til å sikre kvalitet for alle og ivareta barn med spesielle behov. Vi vil ha mindre dokumentasjon og kartlegging. Alle barnehager i Ullensaker skal være Grønt Flagg-sertifisert. Ullensaker bør få minst en kommunal naturbarnehage.

LÆRING GJENNOM LEK

6-årsreformen er blitt et nytt første skoleår, men mange 5 - 6 -åringene er ikke klare for tradisjonell læring. De Grønne vil at barna skal få være barn også i første skoleår, med det meste av læringen gjennom lek. MDG vil gjøre skolen barneklar, fremfor at barna gjøres skoleklare. Foreldre som ikke synes barna er modne nok skal kunne utsette skolestart i samråd med barnehage og skole.

OFFENTLIGE MIDLER SKAL TJENE BARN

Barnehage og skole er det offentliges ansvar, og De Grønne ønsker en økt utbygging av kommunale barnehager i Ullensaker. De Grønne sier ja til private barnehetilbud, som er viktige tillegg til kommunale tilbud, men i den nære fremtiden trenger vi øket satsning på kommunale barnehageplasser. Vi sier ja til ikke-kommersielle skoler med alternativ pedagogikk eller livssynsprofil. Kommunen skal stille meget strenge krav til private tilbud om faglig og pedagogisk standard og arbeids-, lønnsforhold og miljøstandard. Vi vil prioritere ideelle eiere og småskala drift som supplement til det kommunale tilbudet. De Grønne vil sikre at offentlige midler til private barnehager, skoler og helsetilbud fullt ut går til gode tjenester for barn, elever og innbyggerne, og ikke til profitt til perifere eiere.

GRØNNERE SKOLE

Kunnskap om bærekraft, muligheter og utfordringer må gjennomsyre Ullensakerskolen, både i undervisning og praksis. De Grønne vil legge til rette for at alle skoler bruker nærnaturen og marka i undervisningen, samt at det etableres skolehager på alle skoler. Alle i barneskolen skal lære å svømme. Alle Ullensakerskoler skal ha tilgang til skole- eller parsellhager og bruke dem i undervisningen. Vi vil ha varme skolemåltider med vekt på kortreist og plantebasert mat.

LÆRERNE TILBAKE TIL UNDERVISNINGEN

Målstyring og kortsiktig effektivisering i grunnskolen har tatt for mye tid, kreativitet og fellesskap fra undervisningen og tynger lærerne med byråkrati. De Grønne vil rekruttere kompetente lærere i henhold til vedtatte normer, øke samlet antall voksne i Ullensakerskolen og fordele dem mellom skoler slik at administrative oppgaver ivaretas av andre enn lærerne, og samlet kapasitet til undervisning øker i alle skoler. Vi vil tilføre skolene fagfolk som kan møte elever med spesielle behov. Flere "frittgående voksne" i skolemiljøene er konfliktdependente og spesielt verdifullt for barn i sårbare livssituasjoner.

BALANSE MELLOM SKOLE OG FRITID

De Grønne vil ikke utvide skoledagen ytterligere. Vi er mot heldagsskolen. Vi vil ha leksefri skole mellom 1. og 4. klasse og prøve ut leksefri i utvalgte ungdomsskoler. Alle elever med behov skal få leksehjelp gjennom hele grunnskolen og ungdomsskolen.

TILPASSET OPPLÆRING

De Grønne vil fremme en skole som stimulerer alle elever til læring, både de som blir gode med tradisjonell teoretisk undervisning, de som lærer bedre gjennom praktisk og estetisk tilnærming, og de som trenger særlig tilrettelegging. Vi vil prøve ut ekstra støtte før skolestart til barn med svak språkutvikling. Lærerkapasiteten i lesing og praktiske valgfag fra 5. klasse og den spesialpedagogiske

kapasiteten skal styrkes, og flere assistenter med pedagogisk kompetanse tilføres. De Grønne ønsker å styrke skolebibliotekenes viktige funksjon som et pedagogisk verktøy og en prestasjonsfri sone.

SAMLET INNSATS FOR Å SKAPE TRYGGE MENNESKER

Psykisk trygghet og mestring av både medgang og motgang er en viktig forutsetningen for livskvalitet, og et vern mot utenforskap, kriminalitet og rus. Livsmestring må læres både hjemme, ute og i skolen. De Grønne vil bidra til tryggere rammer for de unge gjennom å gjøre livsmestring til et gjennomgående tema i skolen og styrke samarbeidet mellom hjem, skole, skolehelsetjeneste, politi, BUP, barnevern og andre aktører. Vi vil ta barn på alvor i alle sammenhenger og bruke barn som rådgivere ved forbedring av kommunale prosesser og rutiner for håndtering av barn i krevende livssituasjoner. Seksualundervisning og forståelse av kjønnsroller og seksuell grensesetting skal prioriteres. De Grønne vil styrke skolehelsetjenestens og lærernes kunnskap om psykisk helse og LHBT+ saker, og gi innsats mot mobbing høyeste prioritet. Samt vil vi arbeide for at flere menn vil arbeide som helsesykepleiere i skolehelsetjenesten, da det kan bidra til å senke terskelen for gutter til å benytte tjenesten.

FOREBYGGE FRAFALL

De Grønne vet at forebygging av frafall i videregående skole starter i tidlige barneår, og vil arbeide for mestring og trivsel på skolen i tidlig skolealder. MDG vil åpne for opptil fem års videregående utdanning for alle, slik at flere kan komme med i samordnet opptak. De Grønne vil arbeide for flere praktisk-estetiske valgfag, flere lærlingplasser i offentlige etater og legge lærlingplasser inn i kontrakter når kommunen kjøper tjenester av private. Vi vil gjøre det mulig å ta fagbrev som barne- og ungdomsarbeider i lærlingeprosjekt og satse på ungt entreprenørskap på Jessheim videregående skole.

ULLENSAKERMÅL 9: ET HELSEFREMMENDE SAMFUNN

FNs bærekraftsmål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

At alle kan leve friske og sunne liv er en forutsetning for å oppnå bærekraftig utvikling. Det er gjort store framskritt i arbeidet med å øke forventet levealder, og minske mødre- og barnedødelighet i verden.

Et helsefremmende samfunn handler om å bygge opp under Ullensakers ressurser og faktorer som er med på å fremme helse i befolkningen. Tradisjonelt har det vært mye fokus på sykdom når man snakker om helse, men god helse skapes før det oppstår sykdom og de beste forutsetninger legges tidlig i livet. Det har også samfunnsøkonomisk best effekt å starte tidlig, og nå store deler av befolkningen.

Det er mange forhold som er med på å fremme helse i et samfunn. God helse skapes blant annet gjennom et inkluderende samfunn med gode sosiale relasjoner, utdanning, samfunnsdeltakelse (skole, arbeid m.m.), helsefremmende by- og stedsutvikling, legge til rette for aktivitet, sunn mat, mindre forurensing og miljøgifter, lavere forbrukspress, med mer. God helse bygges og skapes der mennesker lever sine liv, og det er i all hovedsak utenfor helsesektoren.

Hovedutfordringer for folkehelsen i Ullensaker er knyttet til sosiale ulikheter helsetilstand. Det er en økende andel unge med psykiske helseplager, utfordringer med mer tilgjengelighet til illegale rusmidler og en økende andel unge som ruser seg. Ullensaker har også en større andel av befolkningen med muskel- og skjelettplager, sammenlignet med landsgjennomsnittet.

De Grønne vil knytte folkehelsearbeidet tettere til samfunnsplanleggingen, og ser på god folkehelse som en forutsetning for et bærekraftig samfunn. Vi vil satse sterkere på å bygge et Ullensakersamfunn med stor grad av inkludering og følelse av tilknytning. Vi vil i alle saker vurdere om det vil utgjøre en positiv eller negativ påvirkning på befolkningens helse, i tillegg til å vurdere om det har en positiv eller negativ innvirkning på klima og miljø. Disse to henger naturlig sammen, da det som er negativt for klima og miljø, på sikt også vil være negativt for menneskers helse og livsgrunnlag.

Vi vil opprettholde og forsterke den forebyggende innsatsen mot rusbruk og rusavhengighet, samtidig som de rusavhengige skal møte et godt og lett tilgjengelig behandlingsapparat. Vi vil styrke helsesykepleierdekningen. De Grønne vil satse mye mer på støyskjerming og veivasking.

MOTVIRKE UTENFORSKAP OG STRESS

Tempoet er høyt i Ullensakersamfunnet, og presset på den enkelte kan bli for stort. Psykiske helseplager hos ungdom er et stort og økende problem. De Grønne vil satse mer på forebygging på alle plan. Vi vil forsterke og følge opp handlingsplanen mot mobbing, skape flere gode ikke-kommersielle møteplasser, senke terskelen for deltagelse i idrett, friluftsliv og kulturtilbud, og skape flere inkluderende nettverk både for nye ullsokninger og dem som har bodd her lenge.

De Grønne vil arbeide for mindre kroppspress, forbrukspress og statusjag gjennom holdningskampanjer. Vi vil også omfordele handelen fra "handelsmaskiner" som Jessheim Storsenter og Romerikssenteret til lokalmiljøer med allsidige møteplasser og aktivitetstilbud.

MEDMENNESKELIGHET, FOREBYGGING OG FRIVILLIGHET

Ullensaker har en stor styrke av frivillige som skaper mange verdier og er en viktig del av frivilligheten i kommunen. Vi skal sikre midler til alle organisasjoner som jobber med forebyggende og helsefremmende tiltak for alle aldersgrupper. Ullensaker trenger flere lavterskeltilbud til unge. Fritidsklubber kan bidra til mindre ensomhet, aktivisering også utenfor lokalene, samt samvær og sosialisering. Vi vil derfor prioritere tidlig etablering av fritidsklubber og andre møteplasser for sosialt samvær. De Grønne vil at kommunen blir enda bedre på medvirkning, og får fram og lytter til de unge stemmene. Gjennom ungdomsråd, men også ved å tilstrebe å høre fra de mer stille og tilbaketrukne av befolkningen.

MENTAL HELSE

“Psykisk trygghet trumfer alt”. Psykisk trygghet og øvelse i å mestre både medgang og motgang er kanskje den viktigste forutsetningen for livskvalitet, og det viktigste vernet mot utenforskap, kriminalitet og rus. De Grønne vil derfor sette psykisk trygghet som et mål i seg selv for samfunnsutviklingen. Det handler om å utvikle kultur for å forstå følelser og motvirke utrygghet for å feile eller bli ledd av. Det handler om målrettet arbeid og gjennomtenkte tiltak allerede for de minste barna og må gjennomstrømme alle deler av samfunnet, fra skole, via arbeidslivet til eldreomsorgen. Behandlingsapparatet må våge å gå nye veier, med mindre vekt på medisiner og mer vekt på bedringsprosesser og medisinfrie behandlingsmetoder.

For dem som sliter psykisk vil De Grønne blant annet:

- Etablere et lavterskeltilbud til unge og unge voksne, hvor psykologen kun er en telefon unna og det ikke er behov for henvisning fra lege.
- Styrke det psykiske helsevernet med flere akuttplaner og lavere terskel for innlegging og behandling, blant annet ved å utvide ordningene for ambulans akutteam og brukerstyrt plass.
- Støtte opp om samarbeid mellom kommunene og frivillige organisasjoner som har fokus på psykisk helse, og bidra til at det utvikles bedre aktivitetstilbud eller møteplasser for personer med psykiske problemer.
- Oppmuntre til fleksible arbeidslivsordninger, som gjør det lettere for folk som sliter å arbeide deltid når formen tillater det.
- Øke grunnbemanningen i helse- og omsorgssektoren. Styrke helsestasjonene og gjenåpne helsestasjonen på Kløfta, samt styrke skolehelsetjenesten, og gjennomføre flere hjemmebesøk hos småbarnsfamilier som trenger det.

RUS OG SOSIALE SPØRSMÅL

Miljøpartiet de Grønne ser med bekymring på den omfattende rusbruken i kommunen. Vi vil skape et samfunn hvor rusrelatert skade og lidelse begrenses. En restriktiv, men human ruspolitikk skal forebygges og tilrettelegges for at enkeltindivider skal få så verdige liv som mulig, uavhengig av rus og behandlingssituasjon. Vi vil også styrke den forebyggende innsatsen rettet mot ungdom, og styrke tilbud for småbarnsfamilier i en utsatt livssituasjon, og gi pårørende hjelp og støtte. De Grønne ønsker å utrede gratis eller subsidiert veterinærtjenester til rusavhengiges kjæledyr.

RUSOMSORG

De Grønne mener rusmisbruk først og fremst skal behandles som et helseproblem. Rusmisbrukere skal tilbys omsorg og helsehjelp, uavhengig av hvilket rusmiddel de bruker. De som ønsker behandling skal få mulighet til dette raskt. Vi vil redusere egenandelen for rehabiliteringstilbud, slik som Exit-programmet i Oslo. LAR-systemet bør være lettere tilgjengelig for de som ønsker det. Leger må få bruke sitt faglige skjønn til å medisinere og substitusjonsbehandle. De Grønne vil etablere et større tilbud av behandlingsplasser for rusavvenning i Ullensaker. Vi vil bygge ut ettervernet i samarbeid med frivillige organisasjoner slik at tilbakefallene reduseres.

De Grønne vil blant annet:

- Opprette en permanent tilstedeværelse på Jessheim og Kløfta, i form av et lavterskel helsetilbud.
- Øke tilstedeværelsen av barnevernet for å ta hånd om mindreårige i rusmiljøet.

- Styrke skolehelsetjenesten og helsestasjon for ungdom som et lavterskeltilbud der ungdom trygt kan gå for å snakke om rusproblemer.
- Øke praktisk og økonomisk støtte til Natteravnene.
- Styrke skjenkekontoret, øke antallet kontroller, og gjøre det lettere å miste bevilling.
- Fokuserer politiets innsats mot etterforskning av vold og vinningsforbrytelser i narkotikamiljøet, og å forhindre rekruttering av unge til rusmiljøer.
- Øke kunnskapsformidlingen om rusproblematikk til ungdom og foreldre.

TRYGG OG TRIVELIG ALDERDOM

De Grønne vil gjøre de hjemmebaserte omsorgstjenestene mer menneskelige og fokusert på brukernes behov. Brukerne bør stå friere til å velge når og til hvilke oppgaver de skal få hjelp. Det skal også være mulig å kjøpe tilleggstjenester fra hjemmehjelpsapparatet. Brukerne skal oppleve et sammenhengende pleietilbud og ha faste team for hver bruker. Vi vil gi utvidet språkopplæring ved behov for hjemmehjelpere og hjemmesykepleiere. Vi vil bygge flere omsorgsboliger med helseteknologi for å trygge og hjelpe beboerne. Vi vil at nye boliger blir samlokalisert med andre boformer og brukergrupper, som studenter.

De Grønne vil styrke dagtilbudet til eldre ved å:

- Styrke eldresentrene med fast ansatte til driftsoppgaver som økonomistyring og kantinedrift slik at den frivillige innsatsen kan konsentreres om sosiale oppgaver.
- Opprettholde "Den kulturelle spaserstokken" og etablere "En støttende hånd" for dem som trenger det for å komme ut i naturen, byen eller til kulturtilbud.
- Gi alle eldre muligheten til å beherske og bruke moderne teknologiske løsninger.
- Styrke samarbeidet mellom eldresentre og skolen slik at unge og eldre kan utveksle kunnskap og synspunkter og bidra til hverandres trivsel og personlige utvikling.
- Sørge for at alle som har behov for pleie-, omsorgs- og rehabiliteringstilbud skal få det innenfor kommunens grenser.

EFFEKTIV PRIMÆRHELSETJENESTE

De Grønne vil beholde og styrke LHL sykehuset og Helsehuset. Vi ønsker et tettere samarbeid mellom LHL sykehuset og Helsehuset/legevakten, slik at tilbud som finnes i LHL kan benyttes av Helsehuset/legevakten (eksempelvis røntgen etc.).

De Grønne vil styrke allmennlegetjenesten og sikre bedre samspill med pleie- og omsorgstjenestene for å dempe presset mot sykehusene, spesielt fra pasienter med kroniske lidelser (psykisk helse, rus, hjertesvikt, diabetes, kols, etc.).

De Grønne vil gjennomføre et prøveprosjekt med et begrenset antall kommunalt ansatte fastleger for å styrke primærhelsetjenesten og frigjøre kapasitet i spesialistfunksjonene.

ULLENSAKERMÅL 10: RIKT KULTURLIV OG MENINGSFULL FRITID

FNs bærekraftsmål 3: Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder

At alle kan leve friske og sunne liv er en forutsetning for å oppnå bærekraftig utvikling. Det er gjort store framskritt i arbeidet med å øke forventet levealder, og minske mødre- og barnedødelighet i verden.

Miljøpartiet De Grønne prioriterer det gode liv foran kjøpepress og prestasjonsjag. Vi vil at folk skal ha mer fritid og at kommunen tilrettelegger for fritidsaktiviteter. Ullensaker skal være vakkert og hyggelig og med gode møteplasser: Parker, kunst og vann fremfor kjøpesenter og motorvei.

ET MANGFOLDIG KULTURTLBUD

De Grønne vil legge til rette for flere produksjons- og atelierlokaler. Kommunens støtte og tilrettelegging skal garantere mangfold, nytenkning og langsiktighet i Ullensakers kulturliv, eksempelvis gjennom fortsatt styrking av midlene til allmenne kulturformål. Vi vil vedlikeholde og bevare Ullensakers kulturminner. De Grønne vil utrede "kulturkort" til barn og ungdom.

ROM FOR AMATØRENE

Ullensaker markerer seg med kultur på mange nivåer og spesielt med lavterskel kulturmiljøer. De Grønne vil støtte opp om dette ved å etablere flere åpne scener, kulturelle lekeplasser og skolebiblioteker, og gjøre det enkelt å opprette og få støtte til alle typer kulturtilbud i nærmiljøet. Kommunen må støtte opp om gode tiltak, med muligheter til å låne øvingslokaler, musikkutstyr, scener, utstillingslokaler og innspillingsstudioer, og et større lavterskeltilbud.

VAKKERT ULLENSAKER

Tettstedene og Jessheim har vært bygd totalt uten tanke for skjønnhet og god byggeskikk. De Grønne vil ha et program for vakrere Jessheim og andre sentre i Ullensaker. Ullensaker skal ha mer gatekunst, skulpturer og utsmykning. Frisk luft, flere grøntområder og badeplasser må prioriteres fremfor kjøpesentre og motorvei.

MINDRE STRESS, MER FRITID

For mange preges hverdagen av lange arbeidsdager, kjøring og henting til fritidsaktiviteter, handling og leksehjelp. Vi vil gi folk mer tid til å være sammen med de man er glade i, og engasjere seg i aktiviteter utenfor arbeidstiden. Derfor ønsker vi å gjennomføre et prøveprosjekt med frivillig 6-timers arbeidsdag for ansatte i kommunen, i tillegg til tilbud om 2 timers gratis trening i uka. SFO skal ha gode tilbud til fritidsaktiviteter og skolen skal tilby kvalifisert leksehjelp til alle.

RIKT OG VARIERT FRILUFTSLIV

De Grønne er friluftslivets beste venn i Ullensakerpolitikken. For mange er det å komme seg ut i naturen en deilig avkobling fra hverdagen. De Grønne vil opprette en grønn grense, og bevare marka konsekvent utenfor denne grensen. Innenfor grønn grense skal vekst gå foran vern, og utenfor grønn

grense skal vern gå foran vekst. Vi ønsker flere tilrettelagte raste- og overnattingsplasser i utkanten av marka og vil øke støtten til frivillige organisasjoner som satser på friluftsliv.

ET BREDT IDRETTSTILBUD

Ullensaker har gode forutsetninger for mosjon og idrett, men idretten har blitt for spesialisert, dyr og ekskluderende. Målet for Ullensakeridretten bør være å få flest mulig i aktivitet, ikke å bygge stadig flere og større spesialiserte anlegg. Kommunen bør konsentrere støtte til breddeidrett og tilbud som alle har råd til å delta på. Det er ikke kommunens oppgave å finansiere toppidrett. Det må bli enklere å etablere idrettstilbud i nærmiljøet, både for idretter med mange utøvere og de smalere sportene. Barneidrett skal fremme idretts glede fremfor prestasjon.

FRIVILLIGHET PÅ EGNE PREMISER

Innbyggere i Ullensaker er sterkt engasjert i frivilligheten, men mye av innsatsen må dessverre gå til å søke penger og rapportere. Vi vil gi mer tid til å drive med det man engasjerer seg for. Frivilligheten skal ha romslige og forutsigbare støtteordninger med mindre papirarbeid. Vi vil øke støtten til frivillige organisasjoner, med særlig vekt på friluftsliv, naturvern, e-sport, revmatikerforeningen og andre foreninger, samt forebyggende helsetiltak som Fontenehus. De grønne vil også styrke og støtte kommunens Frivillighetssentral.

MØTEPLASSER UTEN KJØPEMAS

Den største møteplassen i Ullensaker er i dag kjøpesenteret. Vi vil etablere gode offentlige møteplasser flere steder i kommunen der man ikke må kjøpe noe for å oppholde seg. Disse skal være med benker, bord, gratis og rene toaletter, drikkefontener og wi-fi. Vi vil også etablere flere lekeplasser for voksne og ungdom. Dette kan være slakk-line-anlegg i parker, anlegg for frisbee-golf og tilrettelegging for andre uformelle og uhøytidelige aktiviteter.

STILLHET

De Grønne vil at Ullensaker, som Oslo, skal definere en rekke stille områder som skal skjermes best mulig mot støy. De Grønne vil også forsterke innsatsen for støyskjerming av boliger som er utsatt for trafikkstøy og arbeider nasjonalt for at statlige aktører som NSB skal prioritere støyskjerming høyere og sette av flere penger til dette.

ULLENSAKERMÅL 11: MINDRE ULIKHET

FNs bærekraftsmål 1: Utrydde alle former for fattigdom i hele verden

For å bekjempe fattigdom må den økonomiske veksten være inkluderende og fordeles jevner blant land og befolkning. Den må skape bærekraftige jobber, og gi like muligheter til alle.

FNs bærekraftsmål 10: Redusere ulikhet i og mellom land

Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.

Forskjellighet, mangfold og muligheten til å være seg selv er fint. Ulikheter som er systematiske og som påvirker helsetilstand og holder folk ute fra fellesskapet er dårlig for hele samfunnet. Mange i Ullensaker har det bra, men det er store variasjoner innad i kommunen. Ullensaker har en folkehelseprofil med en befolkning med lavere utdanningsnivå enn landet som helhet. Med dette følger faktorer som økonomi, bolig, helsetilstand, og mulighet for deltakelse i idrett med mer. De Grønne mener at alle, særlig barn, skal sikres gode muligheter i Ullensaker, uansett livssituasjon.

BOLIG FOR ALLE LIVSFASER - I HELE KOMMUNEN

Mange har ikke råd til å bo i kommunen vår - også folk som har vokst opp eller jobber her. De Grønne vil arbeide for at alle som jobber i Ullensaker skal kunne bo her og at ungdom skal kunne flytte tilbake hit selv om lommeboka er liten. De Grønne vil lage tilbud til de som sliter med å kjøpe seg inn på det åpne markedet. De Grønne vil:

- Prøve ut modeller i nye byggeprosjekter der leiligheter tilbys til redusert pris.
- Prøve ut modeller som "leie til eie" og legge til rette for ikke-kommersielle boligstiftelser.
- Etablere et kommunalt tomteeierselskap og flere prosjekter med ungdomsboliger etter modell fra Gullhella i Asker.

EN ANSTENDIG INNTEKT TIL ALLE

Kommunen styrer ikke lønnspolitikken i privat næringsliv, men kan som stor oppdragsgiver påvirke sine leverandører ved å kreve at selskaper den kjøper tjenester av skal tilby anstendig lønn og arbeidsvilkår til ansatte, og å tilby lærlingplasser. Lokalt næringsliv kan oppfordres til å gjøre det lettere for ungdom å få småjobber. De Grønne vil:

- Øke støtten til Fontenehuset, "Ung i jobb" og ha lærlingplasser på alle kommunens byggeplasser.
- Prioritere å kjøpe tjenester fra Orbit Arena og andre bedrifter som bruker arbeidstakere med redusert arbeidskapasitet.
- Øke sosialhjelpsnormen til SIFOs minstenorm og sørge for at startlån gir reell mulighet til kjøp av bolig i Ullensaker.

RIMELIGE FRITIDSAKTIVITETER FOR BARN OG UNGE

Det er ekstra viktig at barn ikke faller utenfor fordi foreldrene har dårlig råd. Kulturaktiviteter, breddeidretter som fotball, langrenn osv. må ikke bli ekskluderende eliteaktiviteter som lavinntektsfamilier ikke har råd til å delta i. De Grønne vil arbeide for at kommunen, sammen med idretten og andre organisasjoner, utvikler et bredt tilbud som er lavt nok priset til at alle kan delta. De Grønne vil heve inntektsgrensen for foreldrebetaling i SFO og gi gratis kjernetid i barnehage til familier med under kr 650 000 i samlet inntekt.

ULLENSAKERMÅL 12: FRIHET TIL Å VÆRE SEG SELV

FNs bærekraftsmål 5: Oppnå likestilling og styrke kvinners stilling

Likestilling er en menneskerett. Det handler om å gi begge kjønn like rettigheter og muligheter til å bestemme over eget liv. Kvinners tilgang til utdanning, helsetjenester, arbeid og juridiske rettigheter er nødvendig for å skape utvikling i et land.

FNs bærekraftsmål 10: Redusere ulikhet i og mellom land

Innen 2030 sørge for å myndiggjøre alle og fremme deres sosiale, økonomiske og politiske inkludering, uten hensyn til alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status.

De Grønne vil legge til rette for at alle skal føle seg velkomne, respektert og inkludert i kommunen vår.

EN FEMINISTISK KOMMUNE

#metoo har atter en gang bekreftet at det er stort behov for å bedre kvinners og jenters rettigheter og stilling i samfunnet. Ullensaker skal være trygt for alle, og ingen skal være redd for vold, trakassering og overgrep. Politiet må prioritere kompetanse og ressurser til dette området. De Grønne vil gi flere gater og plasser i Ullensaker kvinnenavn. For hver nye gate eller plass oppkalt etter en mann må en eksisterende gate bli oppkalt etter en kvinne.

MINDRE REKLAME OG KROPPSPRESS

Unge blir utsatt for et usunt skjønnhetspress fra sine omgivelser. De Grønne vil motvirke kroppspresset mot unge ved å regulere reklamer i det offentlige rom strengt og redusere reklametrykket i Ullensaker. Flere av dagens reklameflater skal bruke til informasjon fra offentlige virksomheter framfor reklame rettet mot mer forbruk. De Grønne vil forby retusjert reklame i offentlige rom, med mindre de er tydelig merket.

ENDA BEDRE INTEGRERING

Ullensaker har de beste forutsetningene for å være en kommune der flyktninger og innvandrere

lykkes. Vi skal alltid ta imot minst så mange flyktninger som staten anmoder. For å lykkes med integreringen vil De Grønne:

- Bosette flyktninger raskt i ulike deler av kommunen og tilby frivillige velkomstguider til innflyttere for å gi dem en introduksjon til lokalsamfunnet.
- Føre en boligpolitikk for alle livsfaser og alle grupper, noe som vil gjøre det lettere også for innvandrere og flyktninger å komme inn på boligmarkedet.
- Etablere tilpassede grunnskole- og yrkesfaglige løp for denne gruppen slik at flest mulig kan fullføre en formell utdanning.
- Styrke språkopplæringen og ha som mål at alle skal beherske norsk i løpet av to år. Språkopplæringen skal være tett knyttet til de ulike kvalifiseringsløpene.
- At kommunen skal sørge for en praksisplass til alle flyktninger som har behov for dette innen 4 uker etter ankomst.
- At integreringstilskuddet blir mer fleksibelt, slik at det kan gis til bedrifter som gir disse innflytterne opplæring og fast arbeid.
- Rekrutterer minoriteter til kommunale stillinger, og tilby praksisplasser og sommerjobber til disse gruppene.
- Bruke anonyme søknader i offentlig sektor for å redusere diskriminering i arbeidssøkerprosessen.
- Ha fleksible språkkrav til ulike kommunale stillinger som vurderes for hver stilling.
- Ansette flere personer med minoritetsbakgrunn i barnevernet og rekruttere flere fosterfamilier med minoritetsbakgrunn.
- At kommunen skal jobbe aktivt for å koble frivillige ressurser opp mot flyktninger og innvandrere, skape møteplasser for disse og koble etniske organisasjoner sammen med andre lokale organisasjoner.

UNIVERSELL UTFORMING

Offentlige rom, digitale flater og kommunale tjenester skal utformes slik at så mange som mulig kan delta aktivt uavhengig av funksjonsevne. Dette innebærer alt fra rullestolvennlig veidekke, romslige fortau og gangfelt, parkeringsplasser ved kulturtilbud og handicapvennlige holdeplasser for trikk og buss. Offentlige rom og bygg bør ta hensyn til hørselshemmede både i den fysiske utformingen og gjennom tilrettelegging for bruk av hjelpemidler. Ullensaker bør få flere lysregulerte fotgjengerfelt.

EN SKEIV KOMMUNE

Kommunen skal utarbeide en handlingsplan mot diskriminering av lesbiske, homofile, bifile og transpersoner. MDG vil styrke skolehelsetjenestens og lærernes kunnskap om LHBT+ saker. Seksualundervisningen i skolen må styrkes med bredere forståelse av kjønnsroller, samt mangfoldet av seksuell orientering og samlivsformer. Toaletter i kommunens virksomheter skal være kjønnsnøytrale. Titler i kommunal virksomhet skal være kjønnsnøytrale og kommunale dokumenter skal være ikke-heteronormative.

PERSONVERN OG SIKKERHET

All trafikk til og fra offentlige nettsider og apper skal være kryptert. Kommunen må gå foran som «personvernfyrtårn» og stille krav til grunnleggende sikkerhet og personvern ved innkjøp av IKT-tjenester. Alle offentlige data skal gjøres fritt tilgjengelig på veldokumenterte og åpne format, så

lenge det ikke går utover personvern eller sikkerhet. Ullensaker kommune skal gå foran i bruk av fri programvare og være kritisk mot å knytte seg til store monopolleverandører.

ULLENSAKERMÅL 13: FREMTIDSRETTET NÆRINGSSTRATEGI FOR ULLENSAKER

FNs bærekraftsmål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle.

FNs bærekraftsmål 9: Innovasjon og infrastruktur

Infrastruktur er den underliggende strukturen som må være på plass for at et samfunn skal fungere. Teknologi og innovasjon kan bidra til å løse miljømessige utfordringer som følger utbyggingen av infrastruktur.

Ullensakers næringsliv er lager, handel og transportorientert og transporten er bilbasert. Begge deler må erstattes med grønne løsninger hvis en bærekraftig utvikling skal bli en realitet. De Grønne vil ha en ny næringsstrategi som tar slagordene "bærekraft" og "klimaklok" på alvor. En slik strategi vil planmessig etterspørre og legge til rette for et næringsliv som er konsentrert om bærekraftige løsninger og grønn innovasjon.

NY, GRØNN, KLIMAKLOK NÆRINGSSTRATEGI

MDG vil bringe næringsutviklingen i kommunen tilbake under demokratisk kontroll ved å fornye den næringspolitiske strategien fra 2012 og etablere rutiner for oppfølging av vedtatte virkemidler og effekten av disse. Den brede og planmessige satsingen på bærekraft som De Grønne vil gjennomføre i alle deler av kommunens virksomhet, vil gjøre Ullensaker til det mest spennende stedet å etablere seg for bedrifter med grønne forretningskonsepter.

Hovedelementene i ny strategi vil være:

- Prioritere og legge til rette for næringsliv som skaper jobber og inntekter av bærekraftige løsninger.
- Etablere en "Greentech Valley" næringsklynge, der bedrifter og forskningsmiljøer jobber sammen for å skape fremtidens grønne teknologi.
- Mer handel til levende by- og bomiljøer.
- Eget program for innovasjon og gründerbedrifter.
- Satsing på å tiltrekke høyskolemiljø blant annet ved å tilby gode lokaler.
- Styrke opplærings samarbeidet mellom skole og næringsliv.
- Offentlige virksomheter som forbildebudrifter.
- Kommunen som testarena for nye løsninger i næringslivet.

INSPIRERENDE OG SPENNENDE FOR NÆRINGSLIVET

De Grønnes næringspolitikk fremskynder omstillingen til bærekraftige arbeidsplasser. Næringslivet skal møte et høyt servicenivå og klare forventninger om ønsket utvikling av Ullensakersamfunnet. Ullensaker kommune skal bruke sin store innkjøpsmakt til å stille miljø- og arbeidslivskrav til leverandører. De Grønne vil legge til rette for at gründere trives og lykkes i Ullensaker. Vi vil videreføre og forsterke rådgivingstjenesten til de som etablerer egen bedrift. Vi vil stille lokaler til rådighet for kontorfellesskap med administrativ støtte, og vi vil støtte inkubator-initiativ som bidrar til gründer-suksess. De Grønne vil at Ullensaker kommune skal være raus overfor gründere som ikke lykkes på første forsøk.

De Grønne vil ha flere sosialt entreprenørskap-arbeidsplasser i Ullensaker og legge til rette for virksomheter som gir en del av sitt overskudd til gode formål og skaper større trivsel i egen bedrift (social investment-virksomheter). Sosialt entreprenørskap tar tak i samfunnsutfordringer og skaper sysselsetting og næringsutvikling der profitt ikke er hovedhensikten, bare et virkemiddel.

FRA FORTID TIL FREMTID

Ullensaker er rik på kompetanse og entreprenørskap, men som fortsatt er konsentrert om lager, handel og transportvirksomhet. En del av denne kompetansen er overførbar til andre sektorer og kan legge grunnlag for videreutvikling av kompetansearbeidsplasser som et viktig segment i Ullensakers næringsliv.

Et eksempel på mulighetene som oppstår ved en gjennomgripende grønn tenking er omleggingen Ullensaker må gjennomføre fra å være en av Norges mest bilbaserte kommuner, til å bli en smart transportkommune med hovedvekt på nye løsninger og prioritering av kollektivtransport, sykkel og gange. Denne omleggingen vil åpne muligheter for mange aktører som kan etablere seg i Ullensaker og tilby nye løsninger innen teknologi, transport og samfunnsplanlegging.

Omlegging til bilfrie sentre i Ullensakers by og tettsteder vil åpne for mer handel på gateplan og mer av annen næringsaktivitet i byrom og tettsteder. Mye handel må derfor flyttes fra bilbaserte kjøpesentre til levende by- og bomiljøer.

SKOLE OG NÆRINGSLIV I SKJØNN FORENING

De Grønne vil forsterke opplæringssamarbeidet mellom skolen og næringslivet. Vi vil prøve ut modeller som oppmuntrer det lokale næringslivet til å delta i utdanningen i kommunen. De Grønne vil styrke opplæringen i praktiske fag for å imøtekomme næringslivets behov for kompetente arbeidstakere. De Grønne vil også arbeide for etablering av et høyskolemiljø i Ullensaker som bidrar til flere unge mennesker i kommunen og til nyttig og relevant forskning og utvikling.

OFFENTLIGE ARBEIDSPASSER TIL FELLES BESTE

Ullensaker kommune er en meget stor arbeidsgiver. Kommunen skal som en stor arbeidsgiveren og en stor utbygger i Ullensaker selv gå foran som et godt eksempel på et bærekraftig nærings- og arbeidsliv. De Grønne vil:

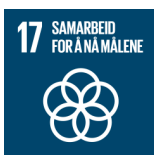
- Sikre gode og forutsigbare lønns- og pensjonsvilkår for kommunens ansatte, og fjerne ufrivillig deltid i kommunen.
- Etablere flere kommunale lærlingplasser, traineeordninger og sommerjobber til ungdom.
- Sikre at offentlige virksomheter styrker integreringsarbeidet og at innvandrere i Ullensaker kommer inn på arbeidsmarkedet.

ULLENSAKERMÅL 14: VI TREKKER LASSET SAMMEN

FNs bærekraftsmål 16: Fred og rettferdighet

Fremme fredelige og inkluderende samfunn med sikte på bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer.

FNs bærekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene

For å lykkes med bærekraftsmålene trengs det nye og sterke partnerskap. Myndigheter, næringslivet og sivilsamfunnet må samarbeide for å oppnå bærekraftig utvikling.

Norge har signert på at FNs bærekraftsmål skal være oppnådd innen 2030. Verden oppnår bare målene hvis alle kommuner oppfyller sin del av dem. Alle politiske vedtak må vurderes med hensyn til sitt bidrag til å oppfylle de 14 Ullensakermålene. Ullensaker må også jevnlig sjekke sin egen fremdrift mot bærekraftsmålene. De Grønne vil innføre en årlig kommunal bærekraftsrapport med debatt i kommunestyret om hvordan Ullensaker utvikler seg på de enkelte Ullensakermålene.

Ullensaker er en god, åpen og demokratisk kommune, men med unntak: Ullensakers arealbruk, nærings- og boligbygging er for lite styrt av valgte politikere og for mye av ukoordinerte initiativ fra private utbyggere. De Grønne vil satse mer på helhetlig planlegging av byområdene våre og unngå avvik fra vedtatt arealstrategi.

Ullensaker kommune har en økonomi som er i krise etter mange års kraftig vekst.

For å reparere økonomien vil De Grønne ta ned veksttakten til 300-400 nye boenheter pr år. Dette vil redusere skatteinntektsetterslepet. Vi vil også innføre skatt på næringseiendommer.

Kommunen må ha gode støtteordninger for frivillige, miljø- og interesseorganisasjoner, både grunnstøtte og prosjektstøtte. Dette fremmer kontinuerlig drift og dermed lokaldemokratiet. Lokaldemokratiet forutsetter at sivilsamfunn og interesseorganisasjoner har løpende kapasitet til å lese og uttale seg om saker som skal til politisk behandling.

De Grønne ønsker å innføre 16 års stemmerett ved lokalvalg og gjøre det enklere for alle som vil stemme, blant annet ved å utvide åpningstidene for valglokalene på valgdagen.

De Grønne utfordrer alle heltidspolitikere i Ullensaker til å ta en uke av ferien til en praksisuke ved en kommunal arbeidsplass som er relevant for deres ansvarsområde.

De Grønne vil ha flere folkemøter og lokale høringer om viktige politiske veivalg.

De Grønne vil innføre et åpent lobbyregister i Ullensaker.

De Grønne vil synliggjøre hvor ungdomsråd og eldreråd har påvirket politiske prosesser ved årlig rapportering og debatt om hvor mange og hvilken type saker de har vært involvert i.

De Grønne vil ha et Ullensaker som er i front når det gjelder etikk knyttet til offentlige anskaffelser og drift, blant annet ved å utvikle oss videre som Fairtrade-kommune, tilslutte oss Initiativ Etisk Handel, Transparency International (arbeid for åpenhet og mot korrupsjon), og ved at vi erklærer oss som skatteparadisfri sone.

De Grønne vil ha en sirkulærøkonomisk tankegang. Ullensaker må derfor sterkere og mer aktivt med i bransjeorganisasjonen Circular Norway, som jobber for å bygge et bærekraftig velferdssamfunn og omstille økonomien til sirkulærøkonomi, for å skape vekst, nye arbeidsplasser og sikre fremtiden for Ullensakers befolkning.

Miljøpartiet De Grønne er mot en tredje rullebane på Gardermoen. Denne motstanden gjelder kommunalt nivå, fylkesnivå og nasjonalt nivå.